

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Підтверджую
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Заврилюк С. В. *С.В.З.*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№22116102019

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі

(назва дисципліни)

підготовки магістр

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 231 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми (спеціалізації) Соціальна робота

(шифр і назва освітньої програми)

Програма навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» підготовки магістра, галузі знань «23 Соціальна робота», спеціальності «231 Соціальна робота», за освітньою програмою «Соціальна робота».

Розробник: Петрович В. С., доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент,

Рецензент: Цьось А.В, д. н. з фізичного виховання і спорту, професор, перший проректор, проректор з адміністрування та розвитку СНУ ім. Лесі Українки

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 2 від 12. 09. 2019 р.

Завідувач кафедри: _____ (Гусак П. М.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 1 від 18.09. 2019 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Антонюк В. З.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» для денної форми навчання

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань «23 Соціальна робота», спеціальність «231 Соціальна робота», освітня програма «Соціальна робота», освітній ступінь «магістр»	Нормативна
Кількість годин / кредитів 120 / 4		Рік навчання <u>6</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр <u>11</u> -ий
		Лекції <u>20</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>20</u> год.
		Самостійна робота <u>72</u> год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: залік	

Характеристика навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» для заочної форми навчання

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань «23 Соціальна робота», спеціальність «231 Соціальна робота», освітня програма «Соціальна робота», освітній ступінь «магістр»	Нормативна
Кількість годин / кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання 7 курс
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр 13-ий
		Лекції 8 год.
		Практичні (семінарські) 10 год.
		Самостійна робота 84 год.
		Консультації 18 год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Предметом вивчення навчальної дисципліни є актуальні проблеми здоров'я людини й шляхи їх розв'язання загально визначеними у світі засобами формування відповідального ставлення до здоров'я; екологічні, інформаційні, громадські, законодавчі аспекти діяльності по формуванню здорового способу життя (ЗСЖ) в соціокультурному середовищі. Діяльність соціального працівника, який вивчив цю навчальну дисципліну, має бути спрямована на навчання і формування здоров'я суб'єктів соціальної роботи відповідно до сучасних підходів.

Метою викладання навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» є усвідомлення взаємозалежності особистого та громадського здоров'я, формування у майбутніх соціальних працівників загальнокультурних і професійних компетенцій у сфері проектування і впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику соціальної роботи, а також здоров'язбережувальної компетентності у самостійній професійній діяльності (шляхом

формування культури здоров'я, створення сприятливих здоров'язбережувальних умов навчання, оволодіння знаннями щодо сучасних технологій збереження здоров'я, які застосовуються у соціальній сфері) для ефективної реалізації завдань щодо покращення здоров'я і якості життя громадян України в умовах викликів XXI століття.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» є :

- ознайомити студентів із новими підходами до визначення й розуміння здоров'я як багатофакторного елементу людського життя, надати інформацію про рівні здоров'я та фактори, що впливають на громадське та особисте здоров'я;

- утвердити переконання про здоров'я людини як одну з найбільших цінностей, особистісний капітал, що сприяє досягненню життєвих цілей, активній саморегуляції поведінки, творчій суспільній діяльності;

- розглянути досвід діяльності різних секторів суспільства, соціальних інститутів щодо формування відповідального ставлення до здоров'я;

- ознайомити магістрів із різноманітністю та особливостями здоров'язбережувальних технологій, які застосовуються в соціальній роботі, освіті, охороні здоров'я, різних галузях професійної діяльності;

- сформувати уявлення про технології збереження здоров'я у соціальній сфері, розуміння їх значення як сучасного інноваційного інструмента збереження і покращення здоров'я клієнтів і працівників соціальної сфери, засобу сприяння розвитку особистості й запобігання її соціальних дисфункцій;

- ознайомити зі специфікою моделювання програм сприяння покращенню здоров'я; особливостями організації та управління діяльністю зі збереження здоров'я та пропаганди ЗСЖ в Україні і за кордоном;

Міждисциплінарні зв'язки: з загальною та соціальною педагогікою, психологією особистості, віковою психологією, технологіями соціальної роботи, віковою фізіологією та валеологією, фізичною культурою, екокультурою особистості, психологією здоров'я, основами безпеки життєдіяльності, етикою соціальної роботи тощо.

Навчальний курс включає лекційні заняття, що є однією з форм оволодіння студентами теоретичним матеріалом і служать становленню їх фахових світоглядних цінностей та орієнтацій, а також семінарсько-практичні заняття, спрямовані на формування низки практичних умінь і навичок, необхідних для професійної компетентності соціального працівника у здоров'язбережувальній діяльності. Застосування інтегрованих форм навчання – поєднання в одному аудиторному занятті лекційного викладу з елементами практичної діяльності студентів – проведення міні-презентацій, виступів із повідомленнями, розв'язування ситуаційних задач, фрагментів тренінгових занять, використовуючи як репродуктивні, частково творчі, так і евристичні методи сприятиме максимальному врахуванню індивідуальних можливостей і потреб студентів, забезпечить дотримання підходу здоров'язбереження в організації навчально-виховного процесу.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Здоров'язбережувальна компетентність майбутніх фахівців із соціальної роботи передбачає формування таких компетенцій як здатність:

- 1) вільно володіти понятійно-термінологічним апаратом здоров'язбережувальної діяльності та вміло й доцільно його використовувати в навчальній та безпосередній практичній роботі в соціокультурному середовищі;

- 2) аналізувати суспільні явища та виявляти тенденції, які позитивно чи негативно впливають на здоров'я людини, об'єктивно досліджувати та враховувати фактори, які впливають на формування здоров'язбережувального середовища як однієї з умов реалізації технологій збереження здоров'я;

3) орієнтуватися в різноманітті та вміти застосовувати на практиці прийоми, методи формування, зміцнення й збереження власного здоров'я і здоров'я клієнтів;

4) оптимально й ефективно застосувати здоров'язбережувальні технології у різних сферах та інституціях (освітніх закладах різного типу, у закладах охорони здоров'я, соціальних службах, соціально-виховних інституціях тощо);

5) самостійно чи в складі команди фахівців здійснювати проектування, впровадження, моніторинг та оцінку програм щодо сприяння покращенню здоров'я різних категорій населення у різних секторах суспільства;

6) здійснювати керівництво соціальними проектами та програми здоров'язберігаючої спрямованості.

Згідно з вимогами освітньої програми студенти мають володіти **знаннями** про:

- поняття «здоров'я» та складові здоров'я людини, рівні здоров'я та фактори, які впливають на нього;

- сутність понять «відповідальне ставлення до здоров'я», «сприяння покращенню здоров'я», «формування здорового способу життя»;

- ціннісний вимір здоров'я в історичній ретроспективі та в сучасних умовах;

- основні питання філософії, психології, педагогіки здоров'я;

- законодавчу та нормативну базу щодо формування ЗСЖ;

- сучасні технології збереження здоров'я, які застосовуються у соціальній сфері (освіті, охороні здоров'я, дозвіллі, соціальній роботі);

- знання, уміння і навички, компетенції та особистісні характеристики соціального працівника у створенні та реалізації технологій збереження здоров'я

- комплексні технології збереження здоров'я різних вікових, гендерних, соціальних груп клієнтів – медіація, супервізія, заняттєва терапія

- основні етапи моделювання програм із формування ЗСЖ та новітні підходи у галузі громадського здоров'я.

- роль засобів масової інформації у формуванні здорового способу життя;

Після опанування курсу студенти мають володіти такими **вміннями**:

- висловлювати аргументовану позицію по основних проблемах громадського та особистого здоров'я;

- організувати діяльність, спрямовану на сприяння здоров'ю у різних соціокультурних середовищах;

- здійснювати проектування, реалізацію, моніторинг і оцінку соціальних програм та проектів здоров'яформуючої та здоров'язберігаючої спрямованості з урахуванням потреб цільових груп;

- проектувати й організувати індивідуальну, групову та роботу і громаді в аспекті здоров'язбереження;

- володіти та використовувати сучасні методи та технології навчання, інформаційно-просвітницької та тренінгової роботи з учнівською та студентською молоддю щодо формування здорового способу життя;

- організувати свій спосіб життя з позицій збереження та зміцнення здоров'я;

- здійснювати самоосвіту в аспекті здоров'язбереження.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» для денної форми навчання

Таблиця 3.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади здоров'язберігаючої діяльності у соціальній сфері					
Тема 1. Збереження здоров'я/ здоров'язберігаюча діяльність як	12	2	2	7	1

соціальне явище, галузь знання і сфера практичної діяльності.					
Тема 2. Здоров'я людини в історико-філософському контексті	11	2	2	7	
Тема 3. Здоров'я як багатовимірний феномен людського життя та індивідуальна і глобальна цінність Концепція сприяння покращенню здоров'я	12	2	2	7	1
Тема 4. Освіта заради здоров'я	12	2	2	7	1
Тема 5. Нормативно-правове регулювання збереження здоров'я населення у міжнародній практиці та в Україні.	12	2	2	7	1
Разом за змістовим модулем 1	59	10	10	35	4
Змістовий модуль 2. Управління процесом сприяння здоров'ю й практичний досвід впровадження технологій збереження здоров'я					
Тема 1(6). Технології здоров'язбереження в освітньому середовищі	13	2	2	8	1
Тема 2(7). Технології збереження здоров'я у соціальній роботі. Впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи фахівців соціальної сфери	12	2	2	7	1
Тема 3(8). Планування та реалізація соціальних програм зі сприяння покращенню здоров'я.	12	2	2	7	1
Тема 4(9). Використання інтерактивних форм соціально-педагогічної діяльності в освітньо-профілактичній роботі заради здоров'я.	12	2	2	7	1
Тема 5(10). Вплив ЗМІ та рекламно-інформаційних технологій на формування здорового способу життя молоді людини	12	2	2	8	
Разом за змістовим модулем 2	61	10	10	37	4
Усього годин	120	20	20	72	8

Структура навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» для заочної форми навчання

Таблиця 4.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (семін.)	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади здоров'язберігаючої діяльності у соціальній сфері					
Тема 1. Збереження здоров'я/ здоров'язберігаюча діяльність як соціальне явище, галузь знання і сфера практичної діяльності.	12	2		8	2
Тема 2. Здоров'я людини в історико-філософському контексті	11		2	7	2
Тема 3. Здоров'я як багатовимірний феномен людського життя та	12	1		9	2

індивідуальна і глобальна цінність Концепція сприяння покращенню здоров'я					
Тема 4. Освіта заради здоров'я	12	1		9	2
Тема 5. Нормативно-правове регулювання збереження здоров'я населення у міжнародній практиці та в Україні.	12		2	8	2
Разом за змістовим модулем 1	59	4	4	41	10
Змістовий модуль 2. Управління процесом сприяння здоров'ю й практичний досвід впровадження технологій збереження здоров'я					
Тема 1(6). Технології здоров'язбереження в освітньому середовищі	13		2	10	1
Тема 2(7). Технології збереження здоров'я у соціальній роботі. Впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи фахівців соціальної сфери	12	2		8	2
Тема 3(8). Планування та реалізація соціальних програм зі сприяння покращенню здоров'я.	12	2		9	1
Тема 4(9). Використання інтерактивних форм соціально-педагогічної діяльності в освітньо-профілактичній роботі заради здоров'я.	12		2	8	2
Тема 5(10). Вплив ЗМІ та рекламно-інформаційних технологій на формування здорового способу життя молоді людини	12		2	8	2
Разом за змістовим модулем 2	61	4	6	43	8
Усього годин	120	8	10	84	18

5.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади здоров'язберігаючої діяльності у соціальній сфері

Тема 1. Збереження здоров'я/здоров'язберігаюча діяльність як соціальне явище, галузь знання і сфера практичної діяльності..

Здійснити порівняльний аналіз стану здоров'я дітей та молоді в Україні, Волинській області та м. Луцьку: захворюваність, смертність, нещасні випадки; інфекційні захворювання соціально зумовленого характеру; гінекологічні захворювання; інфекції, які передаються статевим шляхом; ВІЛ / СНІД; хімічні залежності; тютюнопаління; фізичний розвиток; інвалідність.

Тема 2. Здоров'я людини в історико-філософському контексті

Підготувати реферативні повідомлення на запропоновані теми:

1. Ф.Бекон про здоров'я і хвороби людини.
- 2.Філософія здоров'я Ф. Ніцше.
- 3.Погляди М. Хайдеггера на суть і значення здоров'я людини.

Тема 3. Здоров'я як багатовимірний феномен людського життя та індивідуальна і глобальна цінність. Концепція сприяння покращенню здоров'я

Розкрити специфіку діяльності Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), міжнародних та національних організацій по громадській охороні здоров'я

Тема 4. Освіта заради здоров'я

Використовуючи наявні джерела та інтернет-ресурси, проаналізувати кращі зразки вітчизняного та закордонного досвіду реалізації здоров'язберігаючих освітніх проектів у ЗЗСО та ЗВО.

Тема 5. Нормативно-правове регулювання збереження здоров'я населення у міжнародній практиці та в Україні.

План практичного заняття за темою.

Здійснити порівняльний аналіз вітчизняних нормативно-правових актів здоров'язбережувального спрямування на предмет їх відповідності міжнародним, загальноєвропейським деклараціям та рекомендаціям відповідного профілю.

Змістовий модуль 2. Управління процесом сприяння здоров'ю й практичний досвід впровадження технологій збереження здоров'я

Тема 1 (6). Технології здоров'язбереження в освітньому середовищі

Ознайомитись та проаналізувати методика Роджерса Харта «Сходинки/шаблі участі молоді у реалізації профілактичних програм». Основні етапи моделювання програм з формування здорового способу життя в освітньо-виховних закладах: аналіз, визначення мети, постановка завдань, розробка плану, прогнозування, мобілізація ресурсів, моніторинг, оцінка результатів. Опрацювати план-схему змін із метою сприяння здоров'ю (за матеріалами Ендрю Роджерса).

Тема 2 (7). Технології збереження здоров'я у соціальній роботі. Впровадження здоров'язбережувальних технологій у практику роботи фахівців соціальної сфери

Ознайомитись та описати досвід організації діяльності з ФЗСЖ у об'єднаній територіальній громаді (за місцем проживання).

Тема 3 (8). Планування та реалізація соціальних програм зі сприяння покращенню здоров'я.

Розробити програму/проект сприяння покращенню здоров'я учнівської/студентської молоді в ЗЗСО, ЗВО різних рівнів акредитації, структурному підрозділі (інституції) територіальної громади.

Тема 4 (9). Використання інтерактивних форм соціально-педагогічної діяльності в освітньо-профілактичній роботі заради здоров'я.

Розробити програму одноденного просвітницького тренінгу (тренінгового заняття) по проблемі сприяння покращенню здоров'я/формуванню здорового способу життя (для старшокласників ЗЗСО чи студентів 1-го курсу ЗВО I-II рівнів акредитації), провести його та проаналізувати результати роботи.

Тема 5(10). Вплив засобів масової інформації та рекламно-інформаційних технологій на формування здорового способу життя молоді людини

Розробити зразок соціальної реклами, спрямованої на формування здорового способу життя.

Самостійна робота студентів, які вивчають навчальну дисципліну, пов'язана з опрацюванням теоретичних джерел, інтернет-матеріалів, виконанням індивідуальних завдань, а також участю у студентських конференціях, семінарах, олімпіадах з актуальної здоров'язбережувальної тематики, публікацією статей чи тез виступів у матеріалах конференцій; підготовкою і захистом проекту особистого здоров'язбереження або проекту технології збереження здоров'я певної групи клієнтів. За участь у студентських конференціях, семінарах, олімпіадах з актуальної здоров'язбережувальної тематики, публікацію статей чи тез виступів у матеріалах конференцій, студент-магістр може додатково отримати: 10 балів – за участь у студентській олімпіаді з актуальної здоров'язбережувальної тематики (здобуття призових місць) або представлену публікацію статті у матеріалах конференцій; 9 балів – за участь у студентській олімпіаді з актуальної

здоров'язбережувальної тематики (без здобуття призових місць) або представлену публікацію тез виступу у матеріалах конференцій; 8-7 балів – за участь у студентських та науково-практичних конференціях, семінарах (у якості слухача), олімпіадах з актуальної здоров'язбережувальної тематики; 6-5 балів – участь у якості волонтера в роботі закладів соціально-медичного спрямування або в роботі соціальних служб, що надають соціально-медичні чи просвітницько-профілактичні послуги; 4-3 бали – одноразова участь у якості волонтера в акціях соціально-медичного спрямування або в роботі соціальних служб, що надають соціально-профілактичні послуги.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів та критерії оцінювання з навчальної дисципліни «Здоров'язбережувальні технології у соціокультурному середовищі» для денної форми навчання

Таблиця 5

Поточний контроль (мах = 40 балів)		Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	МКР 1	МКР 2	100
5 т. х 4 б.	5 т. х 4 б.	30	30	
20	20			

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Васильева О.С. Психология здоровья человека: эталоны, представления, установки: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / Васильева О. С., Филатов Ф. Р. – М. : Издательский центр „Академия”, 2001. – 352 с.

2. Вершинина И.В. Становление и развитие ценностного отношения к здоровью у старшеклассников средней общеобразовательной школы: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.05 „Теория, методика и организация культурно-просветительской деятельности”/ Вершинина И. В. – М., 2006. – 23 с.

3. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології : монографія / П. М. Гусак, Н. В. Зимівець, В. С. Петрович ; М-во освіти і науки України ; Волинський національний університет імені Лесі Українки. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна

друкарня», 2009. – 220 с.

4. Всемирная декларация по здравоохранению ВОЗ. – Копенгаген, 1998.

5. Гладун З. С. Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації) : [монографія] / З. С. Гладун. – Тернопіль : Економічна думка, 2005. – 460 с.

6. Глоссарий терминов по вопросам укрепления здоровья. Всемирная организация здоровья. – Женева, 1998. – 48 с.

7. Гурвич И.Н. Социальная психология здоровья. – СПб: Изд-во Санкт-Петербургского университета, 1999 – С.406 – 410.

8. Дермотт Ян Мак. Убеждение и здоровье. Психологические методы обретения здоровья : [Хрестоматия] / Дермотт Ян Мак, Джозеф О'Коннор: сост. К.В. Сельченко. – Мн., М. : Харвест, АСТ, 2001. – С.418 – 434.

9. Дыхан Л.Б. Теория и практика здоровьесберегающей деятельности в школе / Л.Б. Дыхан. – Ростов н/Д : Феникс, 2009. – 412 с.

10. Захарова Н.М., Гуренко О.І. Популяризація здорового способу життя серед учнівської молоді : навч. посіб., 2-е вид., перероб. і доп. / Наталя Захарова, Ольга Гуренко. – Донецьк : Ландон – XXI, 2011. – 214 с.

11. Збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я підлітків та молоді: потенціал громади: Методичні матеріали до тренінгу /авт.-упорядник Н.В. Зимівець; За заг. ред. Г.М.Лактіонової. – К.: науковий світ, 2004. – 205 с.

12. Здоров'я та поведінкові орієнтації української молоді : соціологічний вимір (за результатами національного соціологічного опитування підлітків та молоді 10-22 років). – К. : Укр.ін-т соціальних досліджень, 2005. – 256 с.

13. Здоров'я – моя цінність: Методичні матеріали для тренінгу / За заг. ред. І.Д.Звереві. – К.: Науковий світ, 2006. – 53 с.

14. Здоровье и устойчивое развитие на местном уровне. Участие населения: подходы и методы. Серия „Устойчивое развитие и здоровье в Европе”, Вып. 4. – Москва, 2003 (документ ЕРБ ВОЗ).

15. Здоровье –21. Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ: Введение//Европейская серия по достижению здоровья для всех. – 1998. № 5. – Копенгаген.: ВОЗ (ЕРБ).

16. Здоровьесберегающие технологии в социальной сфере: [учебно-методический комплекс] – СПб. : Изд-во РГПУ им. А.И.Герцена, 2007. – 235 с.

17. Зимівець Н.В. Соціально-педагогічні технології формування відповідального ставлення до здоров'я в учнівської молоді: Дисертація на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Зимівець Н.В. – К., 2008. – 247 с.

18. Клос Л. Є. Соціальна робота в закладах охорони здоров'я : консп. лекцій [для студентів спец. “соціальна робота” освітньо-кваліфікаційного рівня магістр] / Л. Є. Клос. – Львів : Вид-во Національного університету “Львівська політехніка”, 2006. – 96 с.

19. Конструирование и внедрение программ по формированию здорового образа жизни: Рабочие материалы семинара. Киев, 20-21 июня 2001 года. – К., 2001. – 19 с.

20. Кураев Г. А. Валеология [Электронный ресурс]; словарь терминов / Г. А. Кураев, В. Б. Войнов. – Ростов-на-Дону, 2002. – Режим доступа : [http://www.nbuu.gov.ua/Valeo_dic\[1\].pdf](http://www.nbuu.gov.ua/Valeo_dic[1].pdf) – Foxit Reader 2.2 - [Valeo_dic[1].pdf.

21. Лисицын Ю.П. Общественное здоровье и здравоохранение / Лисицын Ю.П., Полунина Н.В.. – М. : Медицина, 2002. – 272 с.

22. Ложкин Г. Психология здоровья человека / Г.В. Ложкин, О.В. Носкова, И.В. Толкунова : под ред. проф. В.И.Носова. – Севастополь: „Бебер”, 2003. – 257 с.

23. Лозинський В. Молодь і здоров'я / Віктор Лозинський – К. : Главник, 2006. – 112 с. (серія «Бібліотечка соціального працівника»)

24. Луков В.А. Социальное проектирование: Учеб. пособие. – 3-е изд. – М., 2003. – 240 с.

25. Майкл Бопп. Сприяння покращенню здоров'я в громаді. – К., 2005. – 45 с

26. Марков В.В. Основы здорового образа жизни и профилактики болезней:

учеб.посібник для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М. : Издательский центр „Академия”, 2001. – 320 с.

27. Моделювання та впровадження програм щодо формування здорового способу життя. Методичні матеріали для тренера // Додаток до журналу «Практична психологія та соціальна робота». Серія: Благополуччя дітей та молоді: можливості соціальної роботи. – К. – 2002. – 56 с.

28. Моніторинг і оцінка діяльності з формування здорового способу життя / О.М. Балакірева, О.О. Яременко, Р.Я. Левін та ін. – К. : Укр. ін.-т соц.дослідж., 2005. – 132 с.

29. Навички заради здоров'я. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок: важливий компонент школи, дружньої до дитини, школи, що підтримує здоров'я. Навчальне видання. Інформаційна серія „Здоров'я в школі”. – К : ВКТФ Кобза, 2004. – 123 с.

30. Навчання здоров'я : просвітницька робота з підлітками щодо збереження, розвитку та зміцнення репродуктивного здоров'я: за заг. ред. Н. Зимівець. Навчальний посібник./ Н.Зимівець, В.Петрович, О.Закусило.– Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 360 с.

31. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок через систему шкільної освіти: оцінка ситуації / О.М. Балакірева (кер. авт. кол.), Л.С. Ващенко, О.Т. Сакович та ін. – К. : Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. – 108 с.

32. Новые подходы в сфере охраны общественного здоровья и формирования здорового образа жизни: Рабочие материалы семинара 28-29 октября 2002 года / Христианский детский фонд. – К., 2002. – 38 с.

33. Омельченко С.О. Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків: Монографія. – Луганськ, Альма-матер. – 2007. – 352 с.

34. Освітні програми формування здорового способу життя молоді – К.: Укр. ін-т соціальних досліджень, 2005. – 120 с.

35. Основи громадського здоров'я: теорія і практика. Навч.-метод. посіб. / За заг. ред. О.В. Безпалько. – Ужгород, 2008. – 322 с.

36. Охорона громадського здоров'я: управлінські аспекти: Навч. посіб. / Л. Жаліло, І. Солоненко, Б. Волос та ін. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 142 с.

37. Популяризація здорового способу життя: роздуми над деякими сучасними тенденціями / Ендрю Роджерс. – К. : ХДФ, 2003. – 15 с.

38. Психологія здоров'я : учебник для вузов / [Под ред. Г. С. Никифорова]. – СПб. : Питер, 2006. – 607 с. : ил. – (Серия «Учебник для вузов»).

39. Роль ЗМІ та інших джерел у формуванні здорового способу життя молоді / О.Яременко, О. Балакірева, Н.Бутенко, О Вакуленко та ін. – К. : Укр. ін-т. соціальних досліджень, 2000. – 111 с.

40. Смирнов Н. К. Здоровьесберегающие образовательные технологии в современной школе. – М.: АПК и ПРО, 2002. – с. 62.

41. Соціальна робота та формування здорового способу життя (превентивні, корекційні, реабілітаційні заходи): Робочі матеріали / Християнський дитячий фонд; Академія праці та соціальних відносин. – К., 2001.– 18 с.

42. Соціальне планування у місцевих громадах теорія і практика / За заг. ред.. О.В. Безпалько. – К.Видавничий дім «Калита». 2008.

43. Соціологія здоров'я: Методичні вказівки до вивчення курсу «Соціологія здоров'я» для студентів базового напрямку «Соціологія» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / Укл.: Л.Є. Клос. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2014. – 24 с.

44. Сучасні підходи у сфері охорони громадського здоров'я та його популяризації/Упоряд.:Н.В.Зимівець,В.В.Крушельницький,Т.І.Мірошніченко; За заг. ред. І.Д.Звереві. – К., 2003. – 95 с

45. Сходінки до здоров'я: настільна книга учня-тренера / Кол. Авт. упорядн.:

Петрович В. С., Курінова О.Ю., Шульган Ф. П., Волох А. С.- Луцьк: Надстир'я, 2006- 142 с.

46. Технології збереження здоров'я у соціальній сфері: Методичні вказівки до вивчення курсу «Технології збереження здоров'я у соціальній сфері» для студентів базового напрямку «Соціальне забезпечення» спеціальності «Соціальна робота» (освітньо-кваліфікаційні рівні – «магістр» і «спеціаліст») / Укл. Л.Є. Клос. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2014. – 54 с.

47. Технології проведення тренінгів з формування здорового способу життя молоді / Г.М.Бевз, О.П.Главник– К.: Укр. ін-т соціальних досліджень. 2004. – 176 с. – (Сер. "Формування здорового способу життя молоді". У 14 кн.).

48. Технології соціально-педагогічної роботи. Навчальний посібник./ За заг ред. проф. А.Й.Капської. – К.: УДЦССМ, 2000. – 372 с.

49. Формування здорового способу життя молоді: стратегії розвитку українського суспільства. Частина 1. / О.О. Яременко (кер. авт. кол.), О.В. Вакуленко, Ю.М. Галусян та ін. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Укр. ін-т соціальних досліджень. 2004. – кн.1. – 164 с. – (Сер. "Формування здорового способу життя молоді". У 14 кн.).

50. Формування здорового способу життя молоді: стратегії розвитку українського суспільства. Частина 2. / О.О. Яременко (кер. авт. кол.), О.В. Вакуленко, Н.М.Комарова та ін. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Укр. ін-т соціальних досліджень. 2004. – кн.3. – 216 с. – (Сер. "Формування здорового способу життя молоді". У 14 кн.).

51. Формування здорового способу життя: Навч. посіб. Для слухачів курсів підвищення кваліфікації державних службовців /О.Яременко, О.Вакуленко, Л.Жаліло, Н.Комарова та ін. – К.: Укр. ін-т. соціальних досліджень, 2000. – 232 с.

52. Формування культури здоров'я учнів: [бібліографічний покажчик літератури] / . – Миколаїв : Науково-педагогічна бібліотека, 2008. –31 с.

53. Формування навичок здорового способу життя в дітей і підлітків / Н.Ю.Максимова, А.Й.Капська, О.Г.Карпенко та ін. – К.: Ніка-Центр, 2001. – 264 с.

54. Школа и психическое здоровье учащихся / Под ред. С.И.Громбаха. – М., медицина, 1988. – 272с. – С.29.

55. Юрьев В.К. Общественное здоровье и здравоохранение /Юрьев В.К. , Куценко Г.И. – СПб.:Петрополис, 2000

56. Яременко О.О. та ін. Оцінка ефективності програми „Здоров'я та розвиток молоді” 1997 – 2001 / О.О.Яременко, О.Т. Сакович, О.Р. Артюр, О.М. Балакірева та ін. – К.: ТОВ „ІМГ „АртБат”, ТОВ „Видавництво „ЛІТТОН” , 2002. – 96 с.

Міжнародні та вітчизняні нормативно-законодавчі акти в сфері охорони здоров'я та сприяння покращенню здоров'ю різних категорій громадян:

1.Закон України “Про охорону дитинства” (26.04.2001 р., № 24047-III)

2.Закон України “Про охорону праці” (1992),

3.Закон України “Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам”

4.Закон України «Про поетапний перехід до організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини».

5.Отавська хартія” (1986)

6.Аделаидские рекомендации по здоровой общественной политике. ВОЗ/НРР/НЕР/95.2, ВОЗ, Женева, 1988 г.

7.“Сундсвальська заява про навколишні середовища, сприятливі для здоров'я” (1991) Джакартская декларация о продолжении деятельности по укреплению здоровья в 21 –ом столетии. НРР/НЕР/4ІСНР/ВР/97.4, WHO, Geneva, 1997.

8. Европейская стратегия „Здоровье и развитие детей и подростков”. – Копенгаген. : ВООЗ, Европ. Регион. Бюро, 2005. – 23 с.

9. Adelaide Statement on Health in All Policies: moving towards a shared governance for health and wellbeing/Report from the International Meeting on Health in All Policies, Adelaide – 2010.

10. Intersectoral Governance for Health in All Policies: Structures, actions and experiences. – Edited by David V. McQueen, Matthias Wismar, Vivian Lin, Catherine M. Jones, Maggie Davies. – World Health Organization, on behalf of the European Observatory on Health Systems and Policies. – Printed in Malta. – 2012.

11. Pender, N.J., Murdaugh, C., & Parsons, M.A. (2011). Health Promotion in Nursing Practice (6th ed.). Boston, MA: Pearson.

12. Rio Political Declaration on Social Determinants of Health // World Health Organization Conference Brazil, Rio de Janeiro, 21 October, 2011

13. The Evaluation Partnership (2010). Evaluation of the European Platform for action on diet, physical activity and health. Brussels, European Commission DG Health and Consumers (http://ec.europa.eu/health/nutrition_physical_activity/docs/evaluation_frep_en.pdf, accessed 27 June 2012)

14. WHO (2012). Jakarta Declaration on Leading Health Promotion into the 21st Century. Geneva, World Health Organization <http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/jakarta/declaration/en/> (accessed 23 July 2012).

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Ставлення до здоров'я в античній культурі.
2. Мислителі давньої Греції про здоров'я.
3. Середньовічні погляди на здоров'я людини
4. Відображення ставлення до здоров'я у християнстві.
5. Східні культурно-філософські традиції здоров'я
6. Західні культурно-філософські традиції щодо здоров'я.
7. Здоров'я людини в українській культурі, традиціях
8. Сучасні підходи до формування визначення здоров'я
9. Різноманітність трактувань понять «здоров'я» і «хвороба»
10. Антропологічна модель здоров'я
11. Характеристика складових здоров'я
12. Основні демографічні показники, які впливають на стан здоров'я популяції
13. Інвалідність як соціальний показник здоров'я популяції
14. Історія становлення концепції сприяння покращенню здоров'я. Принципи сприяння покращенню здоров'я.
15. Сутність основних п'яти напрямів пріоритетної діяльності зі сприяння покращенню здоров'я.
16. Формування здорового способу життя
17. Складові здорового способу життя
18. Вітчизняна модель системи охорони здоров'я
19. Сутність освіти заради здоров'я, принципи навчання здоров'ю. Теорії й моделі навчання здоров'ю.
20. Школи сприяння здоров'ю. Вітчизняний та закордонний досвід реалізації здоров'язберігаючих освітніх проектів у ЗЗСО та ЗВО.
21. Правові основи захисту здоров'я людини в міжнародній практиці
22. Особливості соціальної політики в питаннях здоров'я різних груп клієнтів соціальних служб
23. Конституція України про права громадян на соціальний захист, охорону здоров'я, медичну допомогу, безпечне довкілля
24. Основи законодавства України про охорону здоров'я
25. Загальнодержавна цільова соціальна програма протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки

26. «Здоров'я-21: Основи політики досягнення здоров'я для всіх у Європейському регіоні» 1998 р.
27. Здоров'язберігаюча педагогіка. Принципи здоров'язберігаючої педагогіки
28. Здоров'язберігаюче середовище територіальної громади.
29. Роль педагога у формуванні здоров'язберігаючого середовища і здійсненні здоров'язберігаючої діяльності школи.
30. Медико-орієнтовані технології збереження здоров'я
31. Соціально-орієнтовані технології збереження здоров'я
32. Здоров'язберігаючі освітні технології
33. Технології збереження здоров'я у роботі з сім'єю.
34. Технології збереження здоров'я молоді
35. Технології збереження здоров'я у контексті профілактики тютюнопаління та зловживання алкоголем у суспільстві.
36. Основні етапи моделювання, програм з формування здорового способу життя: аналіз, визначення мети, постановка завдань, розробка плану, прогнозування, мобілізація ресурсів, моніторинг, оцінка результатів.
37. Міжнародний досвід розробки програм в сфері громадської охорони здоров'я.
38. Роль громади (територіальної спільноти чи об'єднання за інтересами) у формуванні здорового способу життя.
39. Досвід організації діяльності з ФЗСЖ у територіальній громаді (за місцем проживання).
40. Тренінг як провідний метод профілактики негативних явищ у підлітковому та молодіжному середовищі.
41. Вплив ЗМІ на формування способу життя.
42. Соціальна реклама та її вплив на формування здорового способу життя.